

Adriana Ausch-Simmel



Îndrăgostită de artele mișcării, Adriana Ausch a găsit în Dalcroze Eurhythmics spațiul în care își poate exprima abordarea renescentistă a tuturor artelor. Ea a obținut masteratul în Euritmica Dalcroze și licența Dalcroze la Longy School of Music. În țara sa natală, România, Adriana studiat pianul clasic la Conservatorul din Tg.-Mureș, a obținut un masterat în arhitectură și urbanism la București și, în paralel cu cariera de arhitectură și scenografie, a devenit cântăreață și compozitoare de muzică peste hotare. A apărut la emisiuni de televiziune și radio, a făcut turnee în România și a lansat un CD în Germania, unde a locuit înainte de a se muta la Boston. Deține mai multe premii de performanță (cantautoare) și a făcut parte din mișcarea românească de cântece de protest și de folclor din perioada comunistă, când muzica părea a fi o modalitate de a protesta împotriva regimului. În ultimii zece ani, Adriana Ausch a apărut în Boston în principal ca solistă, concentrându-se pe cântecul de artă din secolul al XX-lea, și a făcut parte din grupul de cabaret Follen Angels și grupul vocal Pandora's Vox. În ultimii doi ani, a fost invitată din nou în

România și Germania pentru a participa la diferite festivaluri și a apărut în recitaluri auto produse și regizate sub titlul "Outsider" și "Imagine", spectacole de tip colaj în jurul unei teme care reunesc diferite stiluri muzicale, limbi și stări de spirit. Plănuiește să își extindă activitățile de interpretare în Boston și peste hotare, urmărind ideea unor spectacole muzicale eclectic, concepute în mod intim.

Oswaldo Noé Golijov (5 decembrie 1960) este un compozitor argentinian de muzică clasică și profesor de muzică, cunoscut pentru lucrările sale vocale și orchestrale.



În La Plata, Golijov este expus la o lume culturală și muzicală variată, mama lui era pianistă, evreică practicantă a iudaismului ortodox iar tatăl medic, cu origini românești și profund ateiste; în casă lor se vorbea yiddish, română, rusă, și spaniolă și se auzea muzică de toate felurile de la Bach la Astor Piazzola și de la doine la muzică liturgică iudaică. Oswaldo Golijov studiază pianul la conservatorul din La Plata și mai târziu compoziția în Buenos Aires cu Gerardo Gandini (1).

După ultima dictatură civil-militară din Argentina în 1983, Oswaldo părăsește Argentina devastată și se mută în Israel unde își continuă studiile la Jerusalem Rubin Academy. În Israel are ocazia să-și adâncească studiul muzicii cantoriale absorbite în copilărie, și tradițiile

musicale sefardice, Yemenite și nord-africane. Golijov își dă doctoratul la University of Pennsylvania unde studiază printre alții cu George Crumb. Devine profesor la colegiul muzical din Worcester, Massachusetts unde își desfășoară activitatea și acum. Colaborează cu Tanglewood Music Center (2) și este profesor la Conservatorul orașului Boston.

Muzica sa a fost preluată pe numeroase scene, inclusive Boston Symphony, Kronos Quartet, Los Angeles Philharmonic, London Sinfonietta. Compune și colaborează cu celebrități ale lumii muzicale de diferite genuri, printre altele cu Kronos Quartet, St. Lawrence String Quartet, Silkroad Ensemble și Yo-Yo Ma, Dawn Upshaw, Gustavo Santaolalla, Lucian Souza, Roberto Spano, și Taraf de Haidouks.

Golijov a crescut ascultând muzică de cameră, muzică liturgică evreiască și muzică klezmer, precum și noul tango al lui Ástor Piazzolla. Visele și rugăciunile lui Isaac cel orb au fost inspirate de scrierile rabinului Yitzhak Saggi Nehor.

În 1996, lucrarea să *Oceana* a fost prezentată în premieră la Festivalul Bach din Oregon. A compus *La Pasión según San Marcos* pentru proiectul Passion 2000, în cadrul comemorării a 250 de ani de la moartea lui Johann Sebastian Bach, În 2010, a compus *Sidereus* pentru un consorțiu de 35 de orchestre americane, pentru a comemora pe Galileo Galilei.

Golijov a avut o relație de lucru îndelungată cu soprana **Dawn Upshaw** (3), pe care a numit-o muza sa. Unele dintre lucrările sale, erau adesea scrise special pentru ea. Printre acestea se numără *Trei cântece pentru soprană și orchestră* și opera sa populară, *Ainadamar*, care a avut premiera la Tanglewood în 2003.

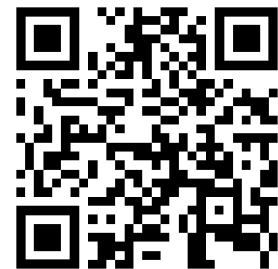
Începând cu anul 2000, Golijov a compus coloane sonore de film pentru documentare și alte filme. De asemenea, a

compus și aranjat muzică de cameră, inclusiv pentru Cvartetul Kronos (Nuevo) și Cvartetul de coarde St. Lawrence. Ciclul de cântece "Falling Out of Time" al lui Golijov a fost inspirat de un roman al autorului israelian David Grossman. În timpul sezonului de concerte 2012-2013, a ocupat catedra de Compozitor la Carnegie Hall. Începând cu anul 2016, Golijov locuiește în Brookline, Massachusetts.

Înainte de a vorbi despre compozitor, să-i ascultăm mai întâi muzica!

A far Cry

Tenebrae 2003



Oswaldo Golijov compune această piesă pentru cvartetul de coarde Kronos Quartet în 2003. Această variantă este o adaptare pentru orchestră (fără dirijor) al ansamblului *A Far Cry (Un strigăt în depărtare)*. Filmul redă conversația dintre compozitor și doi dintre membrii orchestrei, concert maestru și prima vioară.



A Far Cry- O conversatie cu Oswaldo Golijov

<https://youtu.be/nLHcPhIqRjU>

La începutul secolului XX, dominația europeană a scenei muzicale clasice migrează spre alte meridiane făcând loc unei multitudini de sonorități și ritmuri noi colorate cu influențe folclorice. Citez pe Barber, Bernstein, Gershwin, în Statele Unite, Villa Lobos, Piazzola, Ginastera și Osvaldo Golijov în cele două Americi, cu Tan Dun, Nie Er, Xian Xinghai, în China, Toshirō Mayuzumi și Toru Takemitsu în Japonia, Aram Khachaturian și Alexander Arutiunian în Armenia- ca să menționez doar câțiva. Dominația europeană a scenei muzicale clasice migrează spre alte meridiane făcând loc unei multitudini de sonorități și ritmuri noi colorate cu influențe folclorice.

În anul 2000 Osvaldo Golijov prezintă *La Pasión según San Marcos (Patimile lui Cristos, după Marc)* trâmbițând - literalmente sfârșitul hegemoniei europene a muzicii clasice. În acel an, 2000, se aniversa 250 de la moartea lui Johann Sebastian Bach. *Internaționala Bachakademie din Stuttgart* marchează momentul oferind celor patru compozitori de notorietate internațională: Sofia Gubaidulina, Tan Dun, **Wolfgang Rihm (4)** și Osvaldo Golijov, să compună noi variante a *Patimilor lui Cristos*-povestea biblică a ultimelor zile ale lui Christos pe pământ. Contribuția lui Golijov a fost *La Pasión según San Marcos* (Patimile după Marc). Când Helmuth Rilling, fondatorul academiei îi trimite oferta lui Golijov, iar compozitorul e surprins că tocmai el, ca evreu să fie cel ales. Golijov se inspiră de la o reproducere după Rembrandt a tabloului "*Jeremia lamentând căderea Ierusalimului*", care atârna în casa bunicii lui. "Rembrandt nu era evreu dar a reprezentat sufletul evreiesc mai bine decât orice alt pictor" scria Golijov.

Piesa începe cu o cascadă de ritmuri sud-americe și africane, instrumentația este

neconvențională, percuția dominantă. Dincolo de influențele minimaliste a lui Crumb, sau stilul canonic a lui Reich, piesa reprezintă o intersecție între operă și ritual în genul "Les Noces" a lui Stravinsky. Momentul culminant a piesei, este Kaddish pentru omul de pe cruce, în aramaică, liturgia este în ebraică și de-a lungul celor 110 minute secolele se topesc și timpul încetează să se scurgă. Diversele timbre ale vocilor și percuția se intersectează într-un fel de colaj între Carl Orff și flamenco. Momentele lirice sunt de o deosebită frumusețe și prospețime.

*Patimile lui Cristos,
după Marc*

<https://youtu.be/1Gop93JBx-g>

<https://youtu.be/5qsToYj1nfo>



Impactul extraordinar al piesei are ecouri profunde și azi după 20 de ani, reafirmând unul din paradoxurile fundamentale ale tuturor artelor: specificul local oferă cea mai fertilă sursă pentru creații universale, și atemporale. Uraele și ovațiile după premiera piesei la Stuttgart au fost atât de intense încât lumea de pe stradă a crezut că publicul se întoarce de la un concert rock.

După premiera la Boston, în 2001 criticii muzicali erau extaziați, unul dintre ei scria “mulțimea a fost atât de zgomotoasă încât acest ecou va dura mult în lumea muzicală”. Wall Street Journal scrie că muzică lui Golijov este “viscerală” și “explozivă”, Los Angeles Times laudă “irezistibilul spirit religios egalitar” în Boston Globe se scria despre La Passion că ar fi indiscutabil, cea mai remarcabilă compoziție care va influența noile direcții ale muzicii clasice a secolului XXI. Bineînțeles că anul 2000 a marcat un moment de propulsare în carieră lui Golijov, răsunetul revoluționar al sonorității muzicii sale provocând discuții și întrebări profunde în lumea muzicologiei despre noile tendințe ale muzicii clasice. Cu o reputație în creștere, Golijov este onorat cu premii: în 2006 i se decernează două Grammy Awards, unul pentru cea mai bună compoziție clasică contemporană, și unul pentru cea mai bună înregistrare a operei “*Ainadamar: Fountain of Tears*”.

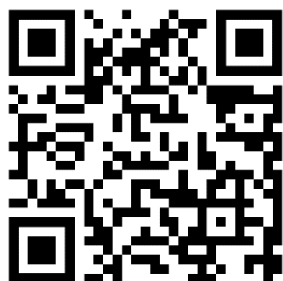
Primește premiul Mac Arthur Fellowship cunoscut și sub numele de “Bursa Geniului”.

În 2006 Lincoln Center în New York și la Barbicane în Londra se prezintă, cu mare succes festivaluri cu muzica lui Golijov. Într-un interviu din 2003, luat de Jeff Lunden la Londra la *Public Radio Internațional*, Osvaldo spunea că cel mai mult a fost influențat de compozitorul italian din secolul XVI, Claudio Monteverdi, de măiestria îmbinării versurilor cu muzica “cuvintele se largesc prin sunete și devin locuibile”.

<https://youtu.be/Rm8subxeYWG0>

Monteverdi Vespers
Nisi Dominus

Apollo's Fire



“Timpul este reorganizat prin muzică și se transformă în spațiu, chiar și un simplu cântec de trei minute este o casă în care intri, camera această e refrenul, aici e versul, cuvintele și sunetele creează senzația că totul se întâmplă simultan, fără trecut și viitor....iar când este vorba de o piesă de 90 de minute este ca și cum intri într-o catedrală”. Cunoscut pentru versatilitatea în a combina tradiția muzicii clasice de cameră, cu muzica liturgică evreiască, cu klezmer și cu tango, compozitorul Osvaldo Golijov creează la intersecția diverselor tradiții ale artei sunetului. Compozițiile sale sunt inspirate de tradiții muzicale diverse (roma, tango, klezmer, muzica clasică, folclor evreiesc), piesele sale sună proaspăt în colaj cu idiomuri muzicale familiare. Datorită abilității cu care integrează ritmuri și stiluri diverse, se poate spune că Golijov a creat un limbaj specific “golijovian”.

Prima mea întâlnire cu muzica lui Golijov a fost în urmă cu aproape 15 ani când explorăm repertoriul sopranei Dawn Upshaw, o superstar care naviga între diverse stiluri de la Monteverdi la Cabaret, de la Mahler la Benjamin Britten. Încă existau magazine enorme cu CD-uri, și am descoperit **Ayre**.

<https://youtu.be/9nvTo8yTh2Y>

Ayre

Mananita de San Juan (Morning of St. John's Day) · Dawn Upshaw



Ayre însemna arie sau melodie în spaniola medievală. Cantecele reprezintă tradiția culturală a Spaniei medievale, creștine, arabe și evreiască din perioada dinainte de

expulzarea evreilor 1492. Textele cântecelor sunt în ladino, arabă, spaniolă și sardă. Intenția lui Golijov era să creeze un acompaniament la "Folk Songs" a lui Luciano Berio care includea cântece armenesti, sardiniene, siciliene, franțuzești și din Azerbaidjan.

Cântecele alese de Golijov exprimau sentimente și experiențe diverse de la dragoste și gelozie la rugăciune și incantație, Golijov zicea că "ideea mea era să creez un fel de cărare pentru Dawn Upshaw, cu revelații; nu există nici un fel de formă sau evoluție muzicală în sensul Beethovenian, ci mai degrabă șerpuiți și dezvoltări."

Partitura terminată în 2004, e scrisă pentru un colorat și pestriț ansamblu de instrumente de cameră. Golijov preia instrumentația de la "Folk Songs" a lui Berio: flaut, piccolo, clarinet, harfă, violă, violoncel și percuție cu niște adăugiri ale secolului XXI: un calculator și un Hyper Accordion, un instrument care creează sunete muzicale manipulate. Stilurile vocale și musicale traversează secolele și continentele; ascultătorul nu mai știe nici de unde e muzica și nici cine a scris-o. Golijov modelează muzică veche cu toate tehnicile postmodernismului.

Ainadamar

Ainadamar, care în arabă înseamnă "Fântâna Lacrimilor" se referă la locul unde dramaturgul Federico Garcia Lorca a fost executat de către fasciști în 1936. *Ainadamar* este o operă de cameră a cărei premieră are loc în 2003 la Tanglewood. Durata operei este de 80 de minute, libretul a fost scris de către David Henry Hwang și este în limba spaniolă; povestea se petrece în anii '60 în Uruguay. O venerabilă actrița se pregătește să între în scenă, pentru ultima

oară, după cum se va afla mai târziu; așteptându-și rândul actrița este năpădită de amintiri și emoții, atât minunate cât și îngrozitoare. Autorul se inspiră din relația intensă dintre actrița catalană Margarita Xirgu care în anii '30 colabora cu Federico Garcia Lorca; dramaturgul apare și el în secvențe ca din vis dând tonul pasionat și întunecat al întregii opere. Muzica este scrisă pentru voci feminine, inclusiv vocea lui Lorca.

Primele cuvinte din operă sunt ale Marianeii Pineda, eroina din drama istorică "Mariana Pineda" de Lorca. Actrița îmbătrânită, Xirgu se amintește jucând rolul Marianeii, care moare în numele libertății în Granada secolului XIX. Piesa s-a jucat în 1927, decorul era de Salvador Dali, colaborarea cu Lorca intensă chiar și fără pasiune fizică. Xirgu se simte vinovată ca și cum ar fi putut preveni moartea lui Lorca. În scrierile sale, Lorca se referă de multe ori la muzică; a fost un pianist remarcabil, compozitor și uneori chiar muzicolog. A colaborat cu Manuel de Falla în organizarea unui festival de "cante jondo", forma cea mai autentică și substanțială al flamencoului. Golijov explorează cele mai familiare meandre ale muzicii spaniole pe care o înțelege că fiind un amalgam de muzică europeană, arabă și evreiască. Fascistul Ramon Ruiz Alonso care-l condamnă pe Lorca sună mai mult ca un muezin, moartea lui Lorca sună ca un canto Gregorian, gloanțele finale ca un balet electronic.

"Muzica lui Golijov este triumfătoare nu pentru că limbajul este accesibil - oricine poate însăila acorduri în cadențe plăcute - ci pentru că se exprimă cu convingere; sinceritatea lui este o avangardă."

(Alex Ross, The New Yorker, 2003)

Revine cu o lucrare în 2020 care ilustrează timpurile în care trăim: o meditație despre doliu și durere. Piesa este inspirată de

cartea israelianului David Grossman "Falling Out of Time" (Căderea din timp) apărută în 2014. În parte piesă de teatru, în parte roman, în parte poezie, cartea este povestea unui părinte căruia îi moare băiatul într-o acțiune militară. Autorul însuși a trecut prin această oroare. Piesă a fost compusă pentru Silkroad Ensemble și ar fi trebuit să fie jucată în 2020 dar din cauza epidemiei de Covid 19 turneul s-a amânat. Compozitorul spunea într-un interviu la WGBH (5) că "Falling Out of Time" este un acompaniament pentru cel îndoliat, așa cum în tradiția Iudaică familia și prietenii vin șapte zile-n șir la casa îndoliată să împărtășească durerea cu familia. Tatăl îndurerat se plimbă în neștire prin oraș până ce alți părinți i se alătură într-un fel de ritual, o Shiva în procesiune."

Falling Out of Time: A Conversation with Osvaldo Golijov and The Silkroad Ensemble



<https://youtu.be/Ar7GoqqAfgo>

Ceea ce este extraordinar în experiența dintre compozitorii din ziua de azi și muzicienii interpreți, este posibilitatea de a colabora în crearea unei piese muzicale.

Colaborările lui Golijov cu *Silk Road Ensemble* și cu *A Far Cray* sunt doar câteva exemple de creuzetele posibile care înlesnesc procesele creative. La intersecția dintre folclor, cantus firmus, diverse limbi, instrumentație nouă, efecte vizuale, forme muzicale clasice, coregrafie, spectacolul muzicii clasice este reîmprospătat de compozitori ca Osvaldo

Golijov. Trăim într-o lume a colajelor și a diluării granițelor, ceea ce poate fi pe cât de exuberant pe atât de dificil de urmărit sau chiar de digerat. Demarcația dintre "valoare" și "non-valoare" este și ea neclară. Lumea noastră este în mare grabă spre ce....? Tentațiile digitale, vizuale, papilare... auditive, abundă și chiar dacă Covid 19 a mai încetinit această "goană", încă tot ne întindem după "altceva" ca să absorbim tot ce este chiar în fața noastră. Dar dincolo de senzația de "deconstructivism" și lipsa de relevanță datorită bombardamentului informațional, creativitatea renaște mereu și-și găsește calea spre semnificație și atemporalitate ca-n muzica lui Golijov.

Dawn Upshaw



NOTE

(1) **Gerardo Gandini**

(Buenos Aires 1936-2013) pianist, dirijor și compozitor Argentinian, o figură importantă în peisajul muzical Argentinian din mijlocul secolului XX.

(2) **Tanglewood** este un loc de concert situat în orașele Lenox și Stockbridge din Berkshire Hills, în vestul statului Massachusetts. Este sediul de vară a Orchestrei Simfonice din Boston din anul 1937.

(3) **Dawn Upshaw** (născută la 17 iulie 1960) este o soprană americană. A primit mai multe premii Grammy și a lansat mai multe discuri premiate cu Edison Prize; interpretează atât operă, cât și piese vocale, iar repertoriul ei se întinde de la baroc la contemporan. Mulți compozitori, printre care Henri Dutilleux, Osvaldo Golijov, John Harbison, Esa-Pekka Salonen, John Adams și Kaija Saariaho, au scris pentru ea.

(4) **Wolfgang Rihm** (n. 13 martie 1952) este un compozitor și profesor universitar german. Este director muzical al Institutului de Muzică și Noua Media de la Universitatea din Karlsruhe și a fost compozitor rezident la Festivalul de la Lucerna și la Festivalul de la Salzburg. A fost distins cu Ordinului Artelor și Literelor în 2001. Opera sa muzicală include peste 500 de lucrări. În 2012, The Guardian scria: "o producție enormă și o varietate deconcertantă de stiluri și sunete"

(5) **WGBH-TV**, este principalul post de televiziune membru al Public Broadcasting Service (PBS), licențiat în Boston, Massachusetts, Statele Unite ale Americii.



*Golijov Dreams and Prayers of Isaac the Blind
with guest Michael Rusinek*